

به نام خدا

مختصر من صحن غنی

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تعیین تکلیف دوره‌های آموزشی تربیت بهورز وزارت بهداشت،
درمان و آموزش پزشکی»

مقدمه

بیشک راه‌اندازی شبکه مراقبت‌های بهداشتی در کشور از جمله موفقیت‌های کشور در ایجاد و سازماندهی مراکز ارائه‌کننده خدمات است. بخشی از دستاوردهای نظام سلامت در دوران بعد از انقلاب، مستقیم یا غیرمستقیم متأثر از گسترش شبکه‌های بهداشت و درمان کشور و تلاش کارکنان این شبکه‌ها، به‌ویژه بهورزان است. جمعی از نمایندگان با استناد به برخی دلایل مبنی بر عدم تناسب میزان خدمات ارائه شده و مزایای دریافتی توسط بهورزان، طرح یک‌فوریتی تحت عنوان «تعیین تکلیف دوره‌های آموزش تربیت بهورز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» را به مجلس ارائه کرده‌اند که در ادامه به بررسی آن پرداخته شده است.

موارد مطرح شده در طرح

در ماده واحده این طرح، امتیازات زیر برای بهورزان در نظر گرفته شده است:

۱. دو سال دوره آموزش بهورزان به سنوات خدمتی اضافه و در زمان بازنشستگی لحاظ گردد.
۲. شغل بهورزان جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب شود.
۳. دوره تربیت بهورز معادل یک مقطع تحصیلی محسوب گردد.
۴. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌تواند رشته بهورزی را در دانشگاه‌ها ایجاد و زمینه ادامه تحصیل بهورزان را فراهم نمایند.
۵. هزینه‌های ناشی از اجرای طرح، در سال جاری از محل درآمدهای اختصاصی وزارت بهداشت تأمین و در سال‌های آتی در بودجه سالیانه کل کشور پیش‌بینی شود.

بررسی کارشناسی طرح

مزایای طرح

۱. همان‌گونه که در مقدمه توجیهی طرح نیز آمده است، بهورزان از اولین نیروهای زحمتکش حوزه سلامت هستند که خدمات آموزشی، ترویجی و بهداشتی را در سطح روستاها ارائه می‌نمایند. بهورزان خدمات قابل توجهی را در روستاها ارائه می‌کنند. این طرح در پی ایجاد بستر قانونی لازم برای در نظر گرفتن برخی امتیازات استخدامی برای این عزیزان است.

ایرادات طرح

۱. مغایرت با ماده (۱۰۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

در ماده واحده این طرح آمده است که دو سال دوره آموزشی بهورزان به سنوات خدمتی آنها اضافه و در زمان بازنشستگی منظور گردد. در صورتی که براساس ماده (۱۰۵) قانون مدیریت خدمات کشوری منظور از سابقه خدمت برای بازنشستگی، آن مدت از سوابق خدمت کارکنان است که در حالت اشتغال به‌صورت تمام‌وقت بوده و کسورات مربوطه را پرداخت نموده یا می‌نمایند و همچنین در تبصره این ماده آمده است که مدت خدمت کارکنانی که در ابتدا یا حین خدمت به تحصیل مقاطع رسمی و آموزشی یا معادل آن اشتغال می‌یابند و از مزایای تحصیلات مربوطه بهره‌مند می‌شوند جزء سابقه خدمت برای بازنشستگی منظور نمی‌گردد. بهورزان نیز در طی این دو سال فقط کمک‌هزینه

تحصیل دریافت می‌کنند و مستخدم دولت محسوب نمی‌شوند، لذا بر این اساس، دوره‌های آموزشی به‌رزی نیز نمی‌تواند جزء سنوات خدمت محسوب شود و تصویب این طرح به منزله اصلاح قانون مدیریت خدمات کشوری است.

۲. عدم نیاز به قانونگذاری

الف) در تبصره «۱» آمده است که شغل به‌ورزان جزء مشاغل سخت و زیان‌آور محسوب گردد. در صورتی‌که براساس ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۵۴ و اصلاحات بعد از آن، تعیین مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور به‌عهده هیئت وزیران است و ضرورتی به قانونگذاری نیست، لذا وزارت بهداشت در صورتی‌که تشخیص دهد شغل به‌ورزی مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور را دارد، می‌تواند رأساً اقدام نماید.

ب) در تبصره «۳» پیشنهاد شده است که رشته به‌ورزی در دانشگاه‌ها ایجاد شود تا زمینه ادامه تحصیل به‌ورزان فراهم شود. براساس قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، تصویب رشته‌های دانشگاهی براساس اعلام نیاز دستگاه‌های اجرایی و دانشگاه‌ها به‌عهده شورای عالی گسترش آموزش عالی است و ضرورتی به قانونگذاری ندارد. ضمن اینکه این اقدام مقدمات مهاجرت به‌ورزان را از روستاها به شهر فراهم می‌کند و موجب بروز مشکل در تأمین منابع انسانی شبکه‌های بهداشتی - درمانی خواهد شد.

۳. مغایرت با اصول هفتادوپنجم و پنجاه‌دوم قانون اساسی

باید در نظر داشت که در صورت تصویب چنین طرحی، ابهاماتی ازجمله ضرورت تغییر حکم بازنشستگی به‌ورزان بازنشسته قبل از تاریخ تصویب طرح نیز به‌وجود خواهد آمد و محاسبه دوره آموزش به‌ورزان به‌عنوان سابقه خدمت، مستلزم پرداخت حق بیمه یا کسور بازنشستگی دوران مذکور اعم از سهم به‌ورزان یا دستگاه متبوع آنان می‌باشد، لذا تصویب طرح موجب تحمیل بار مالی به دولت و مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی است.

براساس رویه شورای نگهبان، متن تبصره «۴» مبنی بر اینکه اعتبار مورد نیاز برای اجرای قانون در سال‌های آینده در بودجه سالیانه کل کشور پیش‌بینی می‌گردد مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی را مرتفع نمی‌سازد چراکه محل مصرف درآمدهای اختصاصی وزارت بهداشت در سال جاری به‌موجب قانون بودجه سالیانه مشخص شده است و لذا پیش‌بینی اینکه منابع ناشی از اجرای طرح از محل درآمدهای اختصاصی وزارت مزبور تأمین می‌شود نمی‌تواند طریقه تأمین هزینه جدید محسوب گردد و مغایر اصل پنجاه‌دوم قانون اساسی مبنی بر تهیه لایحه بودجه توسط دولت تشخیص داده می‌شود.

۴. ابهام در ارائه مدرک تحصیلی (تبصره «۲»)

با توجه به اینکه مقاطع تحصیلی محدود و معین می‌باشد، لذا چنانچه براساس تبصره «۲» بخواهیم دوره آموزش به‌ورز را یک مقطع تحصیلی تلقی کنیم باید جایگاه آن در مقاطع تحصیلی شناخته شود، یا به‌عبارت دیگر با یکی از آنها هم‌تراز گردد و این امر در همین طرح نوشته شود.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

براساس قوانین موجود، موارد قید شده در این طرح ازجمله تصویب رشته تحصیلی جدید، تشخیص مصادیق مشاغل سخت و زیان‌آور در حیطه اختیارات هیئت دولت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و تصمیم‌گیری در این موارد نیاز به قانونگذاری ندارد، لذا در صورت تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به ضرورت چنین امری می‌تواند، رأساً اقدام نماید. درخصوص ادامه تحصیل به‌ورزان در یکی از رشته‌های تحصیلی موجود و مرتبط با شرح وظایف آنها تسهیلاتی از قبیل سهمیه در آزمون ورودی رشته‌های تحصیلی مذکور نیز نیاز به طرح مجزایی است که طرح فعلی جوابگوی آن نمی‌باشد.

براین اساس رد کلیات طرح پیشنهاد می‌گردد.

